

Spis rzeczy

Wprowadzenie (Stanisław Burakowski)	IX
Przedmowa	1
Wstęp	9
Teoretyczny charakter socjologii	9
Sprawa filozoficznych przesłanek socjologii	17
Część pierwsza	
OGÓLNE ZAŁOŻENIA POZNAWCZE WIEDZY HUMANISTYCZNEJ	II
I. Ewolucja przyrodnicza a rozwój kultury	21
Krytyka poglądu na przyrodniczą genezę kultury	21
Humanistyczne pierwiastki w genezie świata empirycznego	28
II. Środowisko naturalne a rzeczywistość kulturalna	33
Krytyka teorii przyczynowego wpływu środowiska na kulturę	33
Humanistyczny charakter naturalnego środowiska	39
Zasadnicze cechy rzeczywistości konkretnej	46
III. Zagadnienie biologicznego uwarunkowania działalności kulturalnej	57
Postawienie zagadnienia	57
Życie zwierząt a czynności kulturalne człowieka	59
Pojęcie „natury ludzkiej” i jego krytyka	62
Przyczynowe ujęcie działalności na podstawie „natury ludzkiej”	67
Teoria rasy	71
Biologiczna koncepcja indywidualności kulturalnej	76
IV. Zarys humanistycznej teorii działalności	82
Pojęcie czynności	82
Czynność a warunki realne	90

Związek pomiędzy czynnościami	97
Czyn jako system czynności	108
Przebieg normatywny	114
Stawanie się ideału	121
Świat idealny i ciągłość życia kulturalnego	128

V. Osobowość i zbiorowość

Indywidualność a osobowość	136
Zbiorowość a teoria organizmu społecznego	140
Zbiorowość a psychologizm społeczny i socjologizm filozoficzny	146
Kultura a porozumienie społeczne	151
Kultura a współdziałanie społeczne	156
Określenie zbiorowości konkretnej	159

Część druga

METODYCZNE PRZESŁANKI SOCJOLOGII

I. Przedmiot socjologii

Wyłączenie badań naturalistycznych z socjologii	163
Krytyka pojmowania socjologii jako „nauki o społeczeństwie”	168
Krytyka pojmowania socjologii jako ogólnej lub podstawowej nauki o zjawiskach kulturalnych	183
Wydzielenie i określenie przedmiotu socjologii jako nauki specjalnej	192

II. Materiały socjologii

Materiały zaliczane niepodzielnie do zakresu socjologii	204
Wydzielenie socjologicznych materiałów z psychologii	209
Włączenie naukowej teorii moralności do socjologii	219
Socjologiczny charakter materiałów kryminologii	225
Teoria wychowania i teoria polityki jako części składowe socjologii	230
Ograniczenie socjologii od teorii prawa i państwowości	232
Ograniczenie socjologii od ekonomiki	238
Materiały socjologiczne w literaturze innych nauk humanistycznych	242
Stanowisko socjologii w systemie nauk	243

III. Zadania socjologii

Klasyfikacja zadań naukowych	245
Badania nad konkretnymi całościami w dotychczasowej socjologii	248
Uzasadnienie zadań socjologii jako nauki o elementach	253
Socjologia jako nauka nomotetyczna a „prawa rozwoju”	260
Krytyka przyczynowości historycznej	268
Rozdział nomotetycznych (głównych) i genetycznych (wtórnych) zadań socjologii	273

IV. Elementy socjologiczne

O układach społecznych	278
Ogólne elementy działania społecznego	287
Ogólne elementy stosunku społecznego	291

Ogólne elementy indywiduum społecznego	300
Ogólne elementy grupy społecznej	308
Podział socjologii	325

V. Prawa socjologiczne 327

Definicja prawa i faktu socjologicznego	327
Charakterystyka zmian socjologicznych i przyczynowego ich związku	329
Problemat „wyjątków” i tzw. prawa empiryczne	334
Zagadnienie sił społecznych i jakościowy charakter praw socjologicznych	340

VI. Rozwój społeczny 346

Krytyka pojęcia rozwoju konkretnych społeczeństw i ludzkości	346
Rozwój społeczny jako powstawanie nowych elementów i układów społecznych	354

Indeks osób (Opracował Stanisław Burakowski) 361

Indeks rzeczowy (Opracował Stanisław Burakowski) 364

Summary 370

Biblioteka Socjologiczna. Tomy wydane 381